

Vasile FILIP

MĂRTURISIRI ÎNTRU SINCERITATE

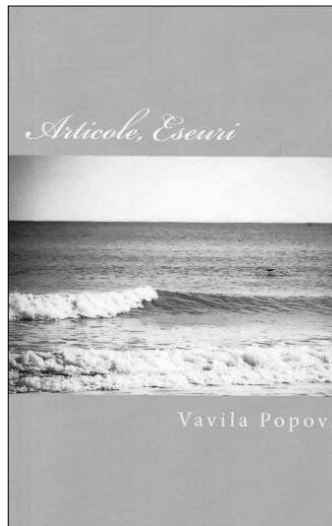
Grădina inimii trebuie cultivată cu „Adevăr, Iubire și Frumusețe. Ni se întâmplă să închidem ochii și să gândim la ceva frumos... Apoi deschidem ochii, frumusețea gândurilor reflectată în ochi pleacă și ajunge în sufletele altor ființe... «Frumusețea este promisiunea fericirii», scria Stendhal. Ea dă strălucire iubirii, adevărului.

Dacă vom folosi mai mult inima decât cântarul minții, vor intra cu ușurință și Adevărul și Iubirea și Frumusețea”.

Preluat din finalul eseului *Adevărul, Iubirea și Frumusețea*, cele două alineate sunt înfățișate cititorului și pe coperta a patra a celui de al treilea volum de *Articole, Eseuri*, publicate de Vavila Popovici în America, acolo unde scriitoarea din Pitești trăiește de nu prea mulți ani. Am luat-o de la sfârșitul cărții nu dintr-o hachiță de comentator ce se vrea cu orice preț spectaculos, ci dintr-un motiv cu mult mai serios, mai justificat și mai credibil în demersul meu. Acela de a prezenta cât mai argumentat o carte care împlinește în chip admirabil o lungă și rodnică muncă literară, o carieră care se află în plină desfășurare. În opinia mea, fragmentul de mai sus poate fi interpretat ca o sintetică concluzie a textelor cuprinse în volum, dar și – mai ales – ca o mărturisire de credință. Vavila Popovici – spirit amplu instruit, profund, delicat și franc – își definește portretul de om creator adăugând desenului de pînă acum tușe noi, cu nuanțe și mai bine definite și cu adaosuri de culoare perenă. Ea a atins altitudinea maturității creatoare deopotrivă în dimensiune și substanță, notorietatea de care se bucură, în țară și dincolo de fruntarii, dovedindu-se dreaptă apreciere și bună răsplată. Plata venită dinspre partea cititorilor – alături de cea a exegeților – fiindu-i supremă satisfacție.

Judecat în complexa lui alcătuire tematică, volumul *Articole, Eseuri* ilustrează un interesant periplu ideatic prin universul în egală măsură cultural, filosofic, religios, social, moral, artistic, geografic etc., care alcătuiește substanța și temelia lumii, de cînd (și pînă cînd) există ea pe acest pămînt dăruit cu de toate. Fie și o lectură a titlurilor materialelor este mult susținătoare a afirmației anterioare.

Focul păcatului și apa curată a virtuții, Obrăznicie și

cinism, Despre toleranță, Decență sau vulgaritate, Mai sunt oameni buni ș.a. au în vedere aspecte care țin de latura morală a omului, cele două extreme – binele și răul – fiind puse în balanța dreptei judecăți. *Dragobetele, Învierea Domnului! (Tristețe și speranță)* ne introduc în vechi tradiții ale culturii populare sau în sfera religioasă a practicii creștine. „Tradiții înseamnă trecut, o mină de valori, concepții, obiceiuri sau credințe care se păstrează la un popor sau la nivelul întregii umanități, concentrate fiind în jurul unui Adevăr” – își justifică autoarea demersul. Alte titluri îl poartă pe cititor prin orașul Baltimore – „frumosul și

interesantul oraș Baltimore, una dintre cele patru aglomerări urbane ale megalopolisului american” – sau te iau părtaș la furtuni de zăpadă. Apartenența la rădăcinile și la izvoarele baștinei se afirmă și în această carte, Vavila Popovici purtînd în memorie și în inimă evenimente care au marcat benefic istoria poporului român – *Unirea principatelor* – sau imaginea unor mari personalități – *Of, Doamne, Doamne! (163 de ani de la nașterea lui Eminescu)*, eseul cu acest titlu avînd ca moto chiar cuvintele poetului nepereche: „Suntem români, vrem să rămînem români și cerem egală îndreptățire a națiunii noastre”. Nici de această dată, iubirea pentru muzică nu rămîne dincolo de paginile cărții: *Corul „Tenebrae” (Tenebrae Choir), Master Corale – 2012, Bach și Debussy în interpretarea pianistei Angela Hewitt*. La fel și admirația pentru dansul modern sau clasic: *Festivalul de Dans American – 2012* (în trei abordări).

Parcursul textelor, însă, oferă cititorului nu numai o surprinzătoare bogăție de informații, nu doar pertinente comentarii, ci și o viziune de un echilibru intelectual și artistic menite să încurajeze conștiința și să întărească caracterul uman. Vavila Popovici ni se înfățișează și în paginile acestei cărți ca o ființă delicată și rațională, cu un suflet cald și înțelegător, cu o gândire esențial echilibrată în raporturile ei cu lumea și cu întîmplările vieții. Patima ei este una a percepției tolerante, nu una a înverșunării neiertătoare. Cu sau fără voia ei, autoarea impune un model de comportament uman, creatorul situîndu-se în permanență în mîngîierea aripei divine, cea care oferă omului lumină clarvăzătoare și

speranță întru împlinirea menirii sale. Acesta este demersul fundamental pe care Vavila Popovici și-l propune și ni-l propune: binele divin, ferit de răul satanic.

„Eu cred că omul e făcut de Dumnezeu și cred că Dumnezeu n-a instalat nici un drac în el” – apelează Vavila Popovici la ajutorul lui Petre Țuțea în moto-ul la eseu intitulat *Binele și Răul*. După care își exprimă propriile opinii, în concordanță cu ale cunoscutului gânditor, dar similare și cu ale altor mari cărturari ai lumii: „Bine și răul, Sacrul și profanul, viața religioasă și cea laică se opun și coexistă în cadrul culturii și spiritualității umane. Omul religios este acela care crede în originea sacră a lumii și a vieții, nu dorește distrugerea vieții ci evoluția ei, cu ajutorul Binelui. Renunțând la sacru, la religie, omul modern își asumă, voit sau inconștient, o existență tragică”.

Așa cum cititorii ei statornici cunosc, Vavila Popovici este și poet. Pasiunea pentru arta versului fiindu-i parte a ființei, ce nu poate evita „ispita”. Așa se explică faptul că, în unele eseuri sau articole, autoarea ne încântă și cu câte o strofă - două sau chiar cu câte un poem întreg. *Dragobetele*, de pildă, se încheie astfel: „Copacii sărută statornic văzduhul./ Foame de săruturi, foame de-mbrățișări.../ Păsările, inoculate cu virusul dragostei./ se caută filfîind din aripi./ dansînd printre crengile copacilor./ Iubirea mea respiră/ prin vers și rugăciune”. Sau poemul dedicat morții lui Iisus: „Vinerea Mare a Patimilor lui Hristos./ Se-aude toaca./ Credincioșii se-ndreaptă spre biserici./ Încep slujbele religioase. Îngerii coboară blînd din cer./ întind aripile deasupra capetelor noastre./ Își pregătesc glasurile./ Preoții-nalță rugăciuni./ Se-aud cîntări de cinstire, se-nflorează întreaga fire./ Se-aprind lumînări./ se luminează inimile și gîndurile noastre./ Se cîntă Prohodul.../ Îngerii triști cîntă cu noi! Clopotul bate./ Pe cer trec nori alungați de vînt./ Păsări tresar din somn speriate./ Printre foșnet de aripi și unde sonore./ lumînările noastre./ unite-ntr-o singură lumină mare./ Învăluiri în propria lor lumină/ Îngerii sunt printre noi!/ Înconjurăm biserica împreună cu preoții./ purtători ai sfințului Epitaf./ Ne oprim de patru ori/ și ne hrănim sufletele cu rugile lor./ Trecem pe sub Epitaf.../ Îngerii sunt cu noi!/ Biserica-i prea plină./ În jur roiesc enoriașii./ Vinerea Mare a Patimilor lui Hristos! Îngerii se află printre noi!”. Dar poetul Vavila Popovici este prezent și în alte texte ale acestei cărți: *Încurcați în socoteli*. Eseul *Mai sunt oameni buni* se încheie și el cu versuri ale autoarei cărții: „Ce bine este să ai o cheie a ta./ să o porți în buzunar sau poșetă./ să-i auzi zgomotul cald cînd o răsucești în broască./ Ce bine este să ai o casă a ta./ să pleci oriunde și să te poți întoarce în ea/ Să alergi prin odăile-i toate./ să deschizi ferestrele./ să-ți arunci privirea protectoare peste lucruri/ și să ascuți cum ceasul secunde bate./ Ce bine este să ai un pat al tău./ să-l găsești și pe-ntuneric./ să te arunci în el ca într-un hău./ să-ți afunzi capul în pernă/ și să visezi, să visezi toată

dragostea de peste zi”. Citind – cu inima și cu mintea – aceste versuri, o întrebare mi se înfățișează, ca și cum eu mie mi-aș pune-o: să fie dorul de acasa ei din Pitești, oraș din România? Să fie dorul amplu și profund, parte a ființei, pe care orice român îl poartă cu sine atunci cînd acasa lui este departe? În orice caz, un simplu alint poetic nu e!...

În cartea ei de *Articole, eseuri*, scriitoarea Vavila Popovici se dovedește și un foarte bun jurnalist. Dar nu unul din cei pe care îi citim, îi auzim sau îi vedem zi de zi, ceas de ceas și în proporție de masă pe toate drumurile, ba chiar și cărările țării noastre. Harul scriitorului îl „obligă pe ziarist” să scrie corect în limba română și să ofere cititorului cît mai multe și cît mai interesante informații, indiferent de genul gazetăresc adoptat: relatare, reportaj, analiză, comentariu. Ba chiar și cronicar – de muzică, de dans, de arte plastice – se dovedește a fi Vavila Popovici. Dar, mai ales, ea dezvăluie, și de această dată, un vast orizont cultural. Desele și sugestivele citate din mari gânditori ai istoriei omenirii pe care le folosește fac mărturisire că așa este. Precum în alte rînduri, și acum autoarea nu face paradă de cunoștințele sale; ea le pune, discret și convingător, în slujba propriilor idei, tocmai pentru ca totul să intre în sfera de interes a cititorului. Aceasta fiind, de fapt și de drept, ținta principală.

Stăpîna pe tehnicile scrisului frumos, Vavila Popovici își pune în valoare calitățile și prin știința folosirii mijloacelor de expresie. Acolo unde subiectul îi permite, ea apelează la redactarea strict literară, cu exprimări poetice chiar. Comentariile și analizele o îndreaptă către arsenalul criticului (literar sau de artă). Bogăția de informații și impresii îi impune maniera reportericească. Predomină stilul direct și limpede, precis și concis, fraza antrenantă și consistentă. „În acea după-amiază soarele se ascunsese de-a binelea, cerul devenise cenușiu și începuse să ningă frumos, cu fulgi mari. Ninge ca-n povești, așa cum văzusem în anii copilăriei, în nordul Țării noastre – România. Cerul plumburiu își revărsa lacrimile; fulgii mari cădeau grăbiți, în linii drepte, perpendicular pe pămînt. În cîteva minute totul s-a acoperit cu o mantie albă de zăpadă”.

Consemnînd și faptul că articolele și eseurile adunate în această carte de Vavila Popovici au apărut în publicații din România, S.U.A., Canada, Danemarca, Spania, Belgia, Israel, Germania, se mai cuvine o prezentare, menită să împlinească întreaga alcătuire a acestui volum: datele personale ale autoarei, dar, mai ales, parcursul ei literar, alcătuit din colaborări la reviste și ziare din România și din străinătate, participări la volume colective, premii, prezența în dicționare, titlurile editate pînă în prezent (anul 2012). De asemenea, un capitol de *Referințe critice* (selective și rezumative), referitoare la poezie și proză, segment care ocupă 79 de pagini. Evident, doar o parte din tot ce s-a scris despre cărțile sale.